

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3487

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 1001

M.A. (Semester - I)

SOCIOLOGY

SC - 01 : Classical Sociological Tradition

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the condidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Explain weber's views on authority and rationality.
- b) Discuss limitation of sociological theory in terms of race and gender.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Critically evaluate Durkheim's theory of religion.
- b) Describe Marx's Theory of class struggle.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Critically evaluate Marx's theory of Historical Materialism.
- b) Discuss durkheim's concept of social fact.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Examine the social context and intellectual background of emergence of sociology.
- b) Explain weber's contribution to methodology of sociology.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 100 words.

[10]

- a) Types of suicide
- b) Dialectics
- c) Alienation
- d) Merits of bureaucracy

Total No. of Questions : 5]

P3487

[5107] - 1001

M.A. (Semester - I)

SOCIOLOGY

SC - 01 : Classical Sociological Tradition

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) अधिकार आणि तर्कसंगतता यासंदर्भात वेबरचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

ब) वंश आणि लिंगभाव संदर्भात समाजशास्त्रीय सिध्दान्ताच्या मर्यादा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) दुर्खीम च्या धर्मविषयक सिध्दान्ताचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.

ब) मार्क्स च्या वर्गसंघर्ष सिध्दान्ताचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) मार्क्स च्या ऐतिहासिक भौतिकवाद सिध्दान्ताचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.

ब) दुर्खीमच्या सामाजिक तथ्य संकल्पनेची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) समाजशास्त्राच्या उदयामागील सामाजिक संदर्भ व बौद्धिक पार्श्वभूमीचे परीक्षण करा.

ब) समाजशास्त्राच्या पध्दतीशास्त्राला वेबरचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा.

[10]

- अ) आत्महत्येचे प्रकार
- ब) द्वंद्वआत्मकता
- क) परात्मता
- ड) नोकरशाहीचे गुण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3488

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 1002

M.A. (Semester - I)

SOCIOLOGY

Sociology of India

(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Discuss formation of Sociology in India with reference to Colonialism and Anthropology.
- b) Explain Mahatma Phule's Non Brahmin approach to study Indian society.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Examine G.S.Ghurye's Indological perspective to the study of Indian society.
- b) "The debate on Tradition versus Modernity is outdated now". Discuss.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) State the debate on family in India.
- b) Describe the changing nature of caste in India.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) State the crisis in Indian sociology.
- b) Discuss the contribution of Leela Dube to the Feminist approach to study Indian society.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following. in 100 words.

[10]

- a) Sociology from the marginal partners
- b) Characteristics of tribe in India.
- c) Nature of household in India.
- d) Definition of Subaltern

Total No. of Questions : 5]

P3488

[5107] - 1002
M.A. (Semester - I)
SOCIOLOGY
Sociology of India
(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory)
(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण: 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) वसाहतवाद आणि मानवशास्त्राच्या संदर्भात भारतातील समाजशास्त्राचा जडणघडण याची चर्चा करा.
- ब) भारतीय समाजाच्या अभ्यासातील महात्मा फुले यांच्या ब्राम्हणेत्तर दृष्टीकोनाचे वर्णन करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) भारतीय समाजाच्या अभ्यासातील जी. एस. घुर्ये यांच्या भारतशास्त्रीय दृष्टीकोनाचे परिक्षण करा.
- ब) “परंपरा विरुद्ध आधुनिकता ही चर्चा आता का कालबाह्य झाली आहे.” चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) भारतातील कुटुंब यावरील विमर्श स्पष्ट करा.
- ब) भारतातील जातीमंथील बदलांच्या स्वरूपाचे वर्णन करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) भारतीय समाजशास्त्रातील अरिष्टे स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय समाजाच्या अभ्यासातील स्त्रीवादी दृष्टीकोनाला लिला दुबे यांनी दिलेल्या योगदानाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) सीमान्त घटकांचे समाजशास्त्र
- ब) भारतातील जमातीचे वैशिष्ट्ये
- क) भारतातील घर दारा चे स्वरूप
- ड) वंचित घटकाची (सबाल्टर्न) व्याख्या

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3489

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 1003
M.A. (Semester - I)
SOCIOLOGY
SO - 01 : Agrarian Society in India
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Critically examine subaltern approach to study peasant society.
- b) Describe feudalism as one of the stage of development of agrarian society.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Explain the nature of green revolution in India.
- b) Discuss the impact of globalization on agrarain society.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Examine the basic features of tribal and peasant society.
- b) Explain Asiatic mode of production in detail.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Critically examine the Poverty Alleviation Programme.
- b) Analyse peasant movements in 1980's.

P.T.O.

Q5) Write notes on any two of the following. 100 words each.

[10]

- a) Feminist approach to study peasant society.
- b) Consequences of colonial land settlement
- c) Features of Community Development programme
- d) Telangana Movement.

Total No. of Questions : 5]

P3489

[5107] - 1003

M.A. (Semester - I)

SOCIOLOGY

SO - 01 : Agrarian Society in India

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण: 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) कृषक समाजाच्या अध्ययनासाठीच्या शोषित दृष्टिकोनाचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.

ब) कृषि समाजाच्या विकासाचा एक टप्पा म्हणून सरंजामशाही व्यवस्थेचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) भारतातील हरितक्रांतिचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) कृषि समाजावरील जागतिकीकरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) आदिवासी आणि कृषक समाजाच्या मूलभूत वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.

ब) अशियायी उत्पादन पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) दारिद्र्य निर्मुलन कार्यक्रमाचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.

ब) 1980 च्या दशकातील शेतकरी चळवळींचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) कृषक समाजाच्या अध्ययनासाठीचा स्त्रीवादी दृष्टिकोन
- ब) वसाहतवादी जमीनधारणेचे परीणाम
- क) समुदाय विकास कार्यक्रमाची वैशिष्ट्ये
- ड) तेलगंगा चळवळ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3490

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 1004

M.A. (Semester - I)

SOCIOLOGY

SO - 02 - Sociology of Social Movements

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Critically evaluate the types of social movements.
- b) Critically examine New social Movement Theory.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Discuss various shades of Dalit movement in India with special reference to its ideological base and leadership.
- b) Explain the relationship of social movement with state and civil society.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Describe the nature and characteristics of social movements.
- b) Analyse Resource Mobilization theory of social movement.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Discuss the present challenges to peasant movements in India.
- b) Critically explain the impact of globalization on social movements.

P.T.O.

Q5) Write notes on any two of the following within 100 words each.

[10]

- a) Social movements and social change
- b) Marxist approach to the study of social movement.
- c) Major issues in environmental movement in India
- d) Social movements and issues of citizenship.

Total No. of Questions : 5]

P3490

[5107] - 1004

M.A. (Semester - I)

SOCIOLOGY

SO - 02 - Sociology of Social Movements

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण: 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सामाजिक चळवळीच्या प्रकारांची चिकित्सात्मक मूल्यमापन करा.
ब) नविन सामाजिक चळवळ सिद्धांताचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) विचारप्रणाली आधार आणि नेतृत्वाच्या सर्दभांत भारतातील दलित चळवळीच्या विविध छटांची चर्चा करा.
ब) सामाजिक चळवळीमध्ये राज्यसंस्था आणि नागरी समाज यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सामाजिक चळवळीच्या स्वरूप आणि वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
ब) सामाजिक चळवळीच्या संसाधन गतिशिलता सिद्धांताचे विश्लेषण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) भारतातील शेतकरी चळवळी समोरील वर्तमान आव्हानांची चर्चा करा.
ब) सामाजिक चळवळींवर जागतिकीरणाच्या परिणामांची चिकित्सात्मक मूल्यमापन करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

- अ) सामाजिक चळवळ आणि सामाजिक परिवर्तन
- ब) सामाजिक चळवळीच्या अध्यनासाठीचा मार्क्सवादी दृष्टिकोन
- क) भारतातील पर्यावरणीय चळवळीतील मुख्य मुद्दे
- ड) सामाजिक चळवळ आणि नागरिकत्वाचे मुद्दे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3491

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 1005

M.A. (Semester - I)

SOCIOLOGY (Optional Paper)

SO - 03 - Political Sociology

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in 250 words: **[10]**

- a) Discuss the post structuralist approach to state.
- b) Explain relationship between society and polity.

Q2) Answer any one of the following in 250 words: **[10]**

- a) Examine Hindutva as politics of the upper castes.
- b) Elaborate the sociological definitions of state.

Q3) Answer any one of the following in 250 words: **[10]**

- a) Discuss the impact of globalization on social inequality and social exclusion.
- b) Ellucidate the recommendations of mandal commission.

Q4) Answer any one of the following in 250 words: **[10]**

- a) Explain the significance of social movements with reference to contemporary challenges.
- b) Discuss gramsci's neo-marxist approach to state.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following.in 100 words each. **[10]**

- a) Subject matter of political sociology.
- b) Marx on state
- c) Dalit politics
- d) Nature of civil society in India.

Total No. of Questions : 5]

P3491

[5107] - 1005

M.A. (Semester - I)

SOCIOLOGY (Optional Paper)

SO - 03 : Political Sociology

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) राज्याच्या उत्तर - संरचनावादी दृष्टीकोनाची चर्चा करा.
- ब) समाज आणि राज्यसंस्था यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) उच्च जातींचे राजकारण म्हणून हिंदुत्वाचे परिक्षण करा.
- ब) राज्याच्या समाजशास्त्रीय व्याख्यांचे सविस्तर वर्णन करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) सामाजिक विषमता आणि सामाजिक वर्जिततेवरील जागतिकीकरणाच्या प्रभावाची चर्चा करा.
- ब) मंडल आयोगाच्या शिफारसी विशद करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) समकालीन आव्हांनाच्या संदर्भात सामाजिक चळवळीचे महत्व स्पष्ट करा.
- ब) राज्याच्या ग्रामसी यांच्या नव - मार्क्सवादी दृष्टीकोनाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) राजकीय समाजशास्त्राचा अभ्यास विषय
- ब) राज्यावरील मार्क्स यांचे विचार
- क) दलित राजकारण
- ड) भारतातील नागरी समाजाचे स्वरूप

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3493

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 2001

M.A. (Semester - II)

SOCIOLOGY

SC - 03 : Introduction to Sociological Theories

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Explain Redcliff- Brown's contribution to structuralism.
- b) 'Functionalism has built on positivistic assumptions which supports the stabilize society' comment on this statement with reference to Parsons' perspective.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Critically evaluate Dahrendorf's contribution to conflict theory.
- b) 'Everyday life is an intersubjectively shared social world'. Explain this statement with reference of phenomenological perspective.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Explain Robert Merton's critique on functionalism.
- b) Discuss Garfinkel's contribution to ethnomethodology.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Evaluate C.W. Mills' contribution to conflict theory.
- b) Examine Goffman's dramaturgical analysis towards social action.

P.T.O.

Q5) Write notes on any two of the following. within 100 words each.

[10]

- a) Neo Functionalism
- b) Basic assumptions of conflict theory
- c) Malinowski's views on functionalism.
- d) Berger's concept social reality.

Total No. of Questions : 5]

P3493

[5107] - 2001

M.A. (Semester - II)

SOCIOLOGY

SC - 03 : Introduction to Sociological Theories

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) रॅडक्लिफ ब्राऊन यांचे संरचनावादावरील योगदान स्पष्ट करा.
- ब) 'प्रत्यक्षवादी गृहितकांवर आधारलेला प्रकार्यवाद स्थिर समाजाचे समर्थन करतो' पार्सन्स यांच्या परिप्रेक्षाच्या सदर्भात या विधानावर भाष्य करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) डन्हेनडॉफ यांच्या संघर्ष सिद्धांतावरील योगदानाचे चिकित्सात्मक मूल्यमापन करा.
- ब) 'दैनंदिन जीवन हे आंतरव्यक्ति निष्ठेच्या पातळीवरती अनुभवलेले सामाजिक विश्व आहे' प्रघटनावादी परिप्रेक्षाचा आधार घेऊन सदर विधान स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) रॉबर्ट मर्टन यांच्या प्रकार्यवादावरील टीका स्पष्ट करा.
- ब) गारफिन्कल यांच्या लोकपद्धतीशास्त्रावरील दृष्टिकोनाची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) सी. डब्ल्यू. मिल्स यांच्या संघर्षसिद्धांतावरील योगदानाचे मूल्यमापन करा.
- ब) गॉफमन यांच्या सामाजिक क्रियेच्या नाट्यशास्त्रीय विश्लेषणाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) नवप्रकार्यवाद
- ब) संघर्ष सिद्धांताची मूलभूत गृहितत्वे
- क) मॅलिनोवस्की यांचे प्रकार्यवादावरचे विचार
- ड) बर्जर यांची सामाजिक वास्तवतेची संकल्पना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3494

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 2002

M.A. (Semester - II)

SOCIOLOGY

SC - 04 : Methodology of Social Research

(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory Paper)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Define positivism. What are the features of Comte's Positivism?
- b) State meaning and characteristics of Objectivity. Why positivists insist objectivity in Sociological research?

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Elaborate the Feminist critique on positivism.
- b) What is social survey? What are the characteristics of social survey?

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Examine the differences between qualitative and quantitative research.
- b) Discuss Habermas's critical views on positivism.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) State the characteristics of participatory Action Research.
- b) Define Triangulation. How to combine different methodologies?

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following. in 100 words.

[10]

- a) Vienna Circle's Positivism.
- b) Position of researcher
- c) Ethnography
- d) Content analysis

Total No. of Questions : 5]

P3494

[5107] - 2002

M.A. (Semester - II)

SOCIOLOGY

SC - 04 : Methodology of Social Research

(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory Paper)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) प्रत्यक्षवादाची व्याख्या करा. कॉम्ट यांच्या प्रत्यक्षवादाची वैशिष्ट्ये काय आहेत?
ब) वस्तुनिष्ठतेचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये सांगा. प्रत्यक्षवादी समाजशास्त्रीय संशोधनात वस्तुनिष्ठतेचा आग्रह का धरतात?
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) प्रत्यक्षवादावरील स्त्रीवादी टिका विशद करा.
ब) सामाजिक सर्वेक्षण म्हणजे काय? सामाजिक सर्वेक्षणाची वैशिष्ट्ये कोणती?
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) गुणात्मक आणि संख्यात्मक संशोधनातील भिन्नतेचे परिक्षण करा.
ब) प्रत्यक्षवादावरील हाबरमास यांच्या टिकात्मक मुद्यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) सहभागी कृती संशोधनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) त्रिकोणीकरणाची व्याख्या करा. विविध अभ्यासपध्दतींचा मिलाफ कसा केला जातो ?

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) व्हिएन्ना सर्कलचा प्रत्यक्षवाद
- ब) संशोधकाचे स्थान
- क) लोकालेख पध्दती
- ड) आशय विश्लेषण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3495

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 2003
M.A. (Semester - II)
SOCIOLOGY
SO - 05 - Sociology of Education
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Explain Gramsci's contribution to Sociology of Education.
- b) Explain the impact of colonial education on educational system in India.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Evaluate John Holt's contribution to philosophy of education.
- b) Analyse various new educational policies in India.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Evaluate Bourdieu's contribution to Sociology of Education.
- b) Discuss the contribution of nationalists to educational development in India.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Examine Ivan Illich's views about philosophy of education.
- b) Describe the Alternative Educational programmes in India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following. within 100 words each. **[10]**

- a) Parsons contribution to sociology of Education.
- b) Gandhi's views on education.
- c) Traditional Indian educational system.
- d) Educational measures for child labour

Total No. of Questions : 5]

P3495

[5107] - 2003

M.A. (Semester - II)

SOCIOLOGY

SO - 05 - Sociology of Education

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) शिक्षणाच्या समाजशास्त्राला ग्रामसी यांनी दिलेले योगदान स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय शिक्षण पद्धतीवरील वसाहतवादी शिक्षणाचे परीणाम स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) शिक्षणाच्या तत्वज्ञानातील जॉन हॉल्ट यांचे योगदान विशद करा.
- ब) भारतातील शिक्षणाच्या विविध नवीन धोरणांचे विश्लेषण करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) शिक्षणाच्या समाजशास्त्रातील बोदर्यू यांचे योगदान विशद करा.
- ब) भारतातील शिक्षणाचा विकासाला राष्ट्रवादांनी दिलेल्या योगदानाची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) शिक्षणाच्या तत्वज्ञानासंबंधी इव्हान ईलिच यांच्या विचारांचे परीक्षण करा.
- ब) भारतातील पर्यायी शैक्षणिक कार्यक्रमांचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) पार्सन्स यांचे शिक्षणाच्या समाजशास्त्राला योगदान
- ब) शिक्षणासंबंधी गांधी यांचे विचार
- क) पारंपरिक भारतीय शिक्षण पद्धती
- ड) बालकामगारांच्या शिक्षणासंबंधीचे उपाय

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3496

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 2004
M.A. (Semester - II)
SOCIOLOGY
SO 06 - Sociology of Social Media
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Explain about Media and modernity.
- b) Discuss the Method of Discourse analysis.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Critically evaluate the History of Media in India.
- b) Describe the methods used in Audience Research.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Critically evaluate the growth of satellite television.
- b) Discuss about Regional Indian cinema.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss about the politics of Television.
- b) Explain the concept of mass Media.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following. within 100 words each. **[10]**

- a) Ethnography method
- b) Transnational television
- c) Bollywood
- d) Note on popular media.

Total No. of Questions : 5]

P3496

[5107] - 2004
M.A. (Semester - II)
SOCIOLOGY
SO 06 - Sociology of Social Media
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) प्रसारमाध्यमे व अधुनिकता यावर स्पष्टीकरण द्या.
ब) चर्चाविश्व विश्लेषणातील पध्दतीची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) भारतातील प्रसार माध्यमांच्या इतिहासाचे विश्लेषणात्मक विवेचन करा.
ब) प्रेक्षकवर्ग संशोधनात वापरल्या जाणाऱ्या पध्दती विशद करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) उपग्रहिय दुरचित्रवाणीच्या विकासाचे चिकीत्सात्मक मुल्यमापन करा.
ब) भारतातील प्रादेशिक चित्रपटां बदल चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) दुरचित्रवाणीतील राजकरणाची चर्चा करा.
ब) जन प्रसार माध्यमे ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

- अ) लोकालेख पध्दती
- ब) राष्ट्रातीत दुरचित्रवाणी
- क) बॉलीवूड
- ड) लोकप्रिय प्रसार माध्यमे यावर टिप

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3497

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 2005
M.A. (Semester - II)
SOCIOLOGY
SO 07 - Health and Society
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Define health and explain the National health policy.
- b) Elucidate the functional and interactionist approach to health.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Explain the role of NGO's in health sector.
- b) Discuss community health issues in India.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss rural health issues in India.
- b) Elaborate the impact of globalization on health sector.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Describe the issues of gender and reproductive health.
- b) Explain the socio-cultural dimensions of health.

P.T.O.

Q5) Write notes any two in 100 words each.

[10]

- a) Right to health
- b) Labelling Approach
- c) Social Epidemiology
- d) Consumer protection Act.

Total No. of Questions : 5]

P3497

[5107] - 2005
M.A. (Semester - II)
SOCIOLOGY
SO 07 - Health and Society
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गूण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) आरोग्याची व्याख्या लिहून राष्ट्रीय आरोग्य धोरण स्पष्ट करा.
ब) आरोग्याचे कार्यवादी व आंतरक्रियावादी दृष्टिकोन विशद करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) आरोग्य क्षेत्रातील बिगर शासकीय संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) भारतातील सामूदायिक आरोग्याच्या प्रश्नांची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) भारतातील ग्रामीण आरोग्याच्या प्रश्नांची चर्चा करा.
ब) आरोग्य क्षेत्रावर जागतिकीकरणाचे परिणाम विशद करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) लिंगभाव व प्रजनन आरोग्याच्या प्रश्नांचे वर्णन करा.
ब) आरोग्याचे सामाजिक सांस्कृतिक पैलू स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) आरोग्याचा अधिकार
- ब) कलंक दृष्टिकोन (Labelling approach)
- क) सामाजिक रोगनिदानशास्त्र
- ड) ग्राहक संरक्षण कायदा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3498

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 2006

**M.A. (Part - I) (Semester - II)
SOCIOLOGY (Optional Paper)
SO 08 - Sociology of Labour
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following within 250 words: **[10]**

- a) Discuss the changes from fordist to post fordist organization of work.
- b) Evaluate the impact of neo-liberal policies on formal sector.

Q2) Answer any one of the following within 250 words: **[10]**

- a) Write an essay on composition of unorganized sector in India.
- b) Elaborate upon the present challenges faced by trade unions in India.

Q3) Answer any one of the following within 250 words: **[10]**

- a) Examine the changes in conception of work and labour.
- b) Discuss causes behind growing regional migration.

Q4) Answer any one of the following within 250 words: **[10]**

- a) Examine concept of human trafficking and explain its nature in India.
- b) Discuss with examples the efforts in India to organize the unorganized labour.

P.T.O.

Q5) Write any two short notes on the following in 100 words.

[10]

- a) Beyond bureaucracy
- b) Nature of labour in knowledge industry
- c) Casualization of labour
- d) Child labour

Total No. of Questions : 5]

P3498

[5107] - 2006

M.A. (Part - I) (Semester - II)
SOCIOLOGY (Optional Paper)
SO 08 - Sociology of Labour
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण: 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) कामाच्या फोर्डिस्ट ते उत्तर फोर्डिस्ट संघटनेतील बदलांची चर्चा करा.
ब) संघटित क्षेत्रावरील नव उदारमतवादी धोरणांच्या प्रभावाचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) भारतातील असंघटित क्षेत्राच्या रचनेवर निबंध लिहा.
ब) भारतातील कामगार संघटनांपुढील वर्तमान आव्हानांचे वर्णन करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) काम आणि श्रम या संकल्पनांमधील बदलांचे परीक्षण करा.
ब) वाढत्या प्रादेशिक स्थलांतरामागील कारणांची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) मानवी वाहतूक या संकल्पनेचे परीक्षण करा आणि मानवी वाहतूकीचे भारतातील स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) असंघटित कामगारांना संघटित करणाऱ्या भारतातील प्रयत्नांची सोदाहरण चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) नोकरशाहीच्या पलीकडे (Beyond bureaucracy)
- ब) माहिती उद्योगातील श्रमाचे स्वरूप
- क) श्रमाचे कंत्राटीकरण
- ड) बालकामगार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3499

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY (Compulsory Paper) (Credit System)

SO - 05 - (32531) Application of Research Skills

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Elaborate the steps in formulating research problem.
- b) What is a research design? Discuss the steps in designing the social research.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Define variable. How to identify variables on social research?
- b) What is sampling? What are the characteristics of good sample?

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss the steps involved in qualitative data analysis.
- b) What is deviation? State the relevance of Absolute and standard Deviation.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss the steps involved in writing research report?
- b) How to prepare tables and interpret the data?

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following. in 100 words each. **[10]**

- a) A note on ratio with suitable example.
- b) Stratified random sampling
- c) Definition of social research.
- d) Writing bibliography.

Total No. of Questions : 4]

P3499

[5107] - 3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY (Compulsory Paper) (Credit System)

SO - 05 - (32531) Application of Research Skills

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण: 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील आकडे प्रश्नांचे एकूण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) संशोधन विषयाच्या / समस्थेच्या मांडणीतील अवस्था विशद करा.
- ब) संशोधनाच्या आराखडा म्हणजे काय? सामाजिक संशोधनाच्या आराखड्यातील विविध अवस्थांची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) चलाची व्याख्या करा. सामाजिक संशोधनात चलांचा शोध कसा घेतला जातो?
- ब) नमुना निवड म्हणजे काय? आदर्श नमुना निवडीची वैशिष्ट्ये कोणती?
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) गुणात्मक तथ्यांच्या विश्लेषणातील अवस्थांची चर्चा करा.
- ब) विचलन म्हणजे काय? निव्वळ आणि प्रमाण विचलनाचे महत्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) संशोधन अहवाल लिखाणातील विविध अवस्थांची चर्चा करा.
- ब) सारिणी अथवा तक्ते कसे तयार केले जातात? त्या आधारे तथ्यांचे निर्वचन कसे केले जाते?

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) सुयोग्य उदाहरणासह गुणोत्तर (ratio) यावर टीप
- ब) स्तरीत यादृच्छिक नमुना निवड
- क) सामाजिक संशोधनाची व्याख्या
- ड) संदर्भ सुचीचे लिखाण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3500

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 3002

M.A. (Part - II) (Semester - III)
SOCIOLOGY (Compulsory Paper)
SO - 06 - Sociology of Development
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss the conceptual evolution of development from economic growth to sustainable development.
- b) Explain the Neo-liberalism theory with reference to development.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss Mahatma Gandhi's views on 'Hind Swaraj' as an alternative model of development.
- b) State the role of multinational companies in neo-liberal development.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss the issues of post development.
- b) Describe the modernization theory of development.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss the right to development.
- b) State the feminist approach of development.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following within 100 words each. [10]

- a) World trade organization.
- b) Sustainable development.
- c) Role of GATT.
- d) Food crisis.

Total No. of Questions : 5]

P3500

[5107] - 3002

M.A. (Part - II) (Semester - III)
SOCIOLOGY (Compulsory Paper)
SO - 06 - Sociology of Development
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) आर्थिक वाढ ते शाश्वत विकास अशा विकासाच्या झालेल्या संकल्पनात्मक बदलाची चर्चा करा.
ब) विकासाच्या संदर्भात नव - उदारमतवादी सिध्दांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. [10]
अ) विकासाचे पर्यायी प्रतिमान म्हणून महात्मा गांधीच्या 'हिंद स्वराज' वरील विचारांची चर्चा करा.
ब) नव - उदारमतवादाच्या संदर्भात विकासाचे माध्यम म्हणून बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) उत्तर विकासाच्या संदर्भातील मुद्दे विशद करा.
ब) विकासाचा आधुनिकीकरण सिध्दांत सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) विकासाचा अधिकार यावर चर्चा करा.
ब) विकासाचा स्त्रीवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) जागतिक व्यापार संघटना.
- ब) शाश्वत (चिरंतन) विकास.
- क) गॅटची भूमिका.
- ड) अन्नधान्य समस्या.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3501

[Total No. of Pages : 2

[5107] - 3003

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY (Optional)

SO - 09 : Sociology of Gender

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following within 250 words. [10]

- a) Discribe marxist and libral bases of feminism.
- b) Discuss causes of increasing dropout rates among girls in India.

Q2) Answer any one of the following within 250 words. [10]

- a) Evaluate the problems of women workers in unorganised sector.
- b) Critically evaluate state policies for gender inequality

Q3) Answer any one of the following within 250 words. [10]

- a) Explain the concept of sexual division of labour.
- b) Examine the role of gender in selection of subjects in higher education.

Q4) Answer any one of the following within 250 words.. [10]

- a) Discuss on women's movement in India.
- b) Examine how gender acts as the structural link between marriage and kinship..

Q5) Write notes on any two of the following within 100 words each: [10]

- a) Gender - Class
- b) Glass ceiling
- c) Gender in textbook
- d) Political participation

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P3501

[5107] - 3003

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY (Optional)

SO - 09 : Sociology of Gender

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) स्त्रीवादाच्या मार्क्सवादी आणि उदारमतवादी आधारांचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) भारतातील मुलीमंथील गळतीचे प्रमाण वाढण्याच्या कारणांची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) असंगठित क्षेत्रातील स्त्रियांना भेडसावणाऱ्या समस्यांचे मूल्यमापन करा.
ब) लिंगभावात्मक विषमते संबंधीच्या शासकीय धोरणांचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) लिंगाधिष्ठित श्रमविभाजन ही संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) उच्च शिक्षणातील विषयांच्या निवडीमध्ये लिंगभावाची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) भारतातील स्त्रियांच्या चळवळीवर चर्चा करा.
ब) विवाह आणि नातेसंबंध यामध्ये लिंगभाव कसा सरंचनात्मक दुवा ठरतो याचे परिक्षण करा.
- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. [10]
अ) लिंगभाव-वर्ग
ब) काचेचे छत
क) पाठ्य पुस्तकातील लिंगभाव
ड) राजकिय सहभाग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3502

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 3004

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY (Optional)

Sociology of Disaster Management

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following within 250 words. **[10]**

- a) Define disaster. State the perspectives to disaster.
- b) Discuss the sociological perspective to disaster management.

Q2) Answer any one of the following within 250 words. **[10]**

- a) Discuss the causes of disaster.
- b) Write an essay on 'Bhopal Gas Tragedy'

Q3) Answer any one of the following within 250 words. **[10]**

- a) Discuss the changing nature of disaster management policy in India from post. disaster relief to prevention and rehabilitation.
- b) Explain the role of state with special reference to famine and epidemics in India.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following within 250 words.. **[10]**

- a) Discuss the role of civil society organization in managing disaster at local and global level.
- b) What is industrial disaster? What are the implications of industrial disaster on society.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

- a) Sociology of crisis.
- b) Epidemics
- c) Wars
- d) Floods

Total No. of Questions : 5]

P3502

[5107] - 3004

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY (Optional)

Sociology of Disaster Management

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांपुढील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) आपत्तीची व्याख्या करा. आपत्ती वरील दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
ब) आपत्ती व्यवस्थापनाच्या समाजशास्त्रीय दृष्टीकोनाची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) आपत्तींच्या विविध कारणांची चर्चा करा.
ब) भोपाळ गॅस आपत्तीवर निबंध लिहा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) 'आपत्ती नंतरची मदत' पासून ते 'आपत्ती प्रतिबंधन आणि पुनर्वसन' पर्यंत बदलत जाणाऱ्या भारताच्या आपत्ती व्यवस्थापन धोरणाची चर्चा करा.
ब) भारतातील दुष्काळ व साथीचे रोग या संदर्भात राज्याची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) स्थानिक आणि जागतिक पातळीवरील आपत्तींचे व्यवस्थापन करण्याबाबतच्या नागरी समाज संघटनांच्या भूमिकेची चर्चा करा.

ब) औद्योगिक आपत्ती म्हणजे काय? औद्योगिक आपत्तीचे समाजावर होणारे परिणाम कोणते?

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

अ) संकटांचे समाजशास्त्र

ब) साथीचे रोग

क) युद्धे

ड) पूर

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3503

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 3005

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY (Optional Paper)

SO - 11 : Environment and Society

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following within 250 words.

[10]

- a) Elaborate the state policies and Laws related to environment.
- b) Critically evaluate the impact of Green Revolution on Indian agriculture.

Q2) Answer any one of the following within 250 words.

[10]

- a) State the importance of the study of ecology and society.
- b) Examine the relationship between environment and development.

Q3) Answer any one of the following within 250 words.

[10]

- a) Explain the imbalance of natural resources with reference to water and land.
- b) Discuss the problems of genetically modified food.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following within 250 words.. **[10]**

- a) Explain the major causes of climate change.
- b) Discuss the consequences of Bhopal Gas Tragedy.

Q5) Write notes on any two within 100 words each. **[10]**

- a) Sustainable development.
- b) Noise pollution.
- c) Appropriate technology
- d) Save western Ghats struggle

Total No. of Questions : 5]

P3503

[5107] - 3005

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY (Optional Paper)

SO - 11 : Environment and Society

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) पर्यावरण संबंधी शासकीय धोरणे आणि कायदे विशद करा.
ब) भारतीय शेतीवरील हरीत क्रांतीच्या परिणामांची चिकित्सक परिक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) परिसरशास्त्र आणि समाज यांच्या अभ्यासाचे महत्व सांगा.
ब) पर्यावरण आणि विकास यांच्यातील संबंधांचे परिक्षण करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) पाणि आणि जमीन यांच्या संदर्भातील नैसर्गिक स्रोतांमधील असमतोल स्पष्ट करा.
ब) जनुकीय पध्दतीने विकसित केलेल्या अन्नाच्या समस्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]

अ) हवामानातील बदलांच्या प्रमुख कारणे स्पष्ट करा.

ब) भोपाल गॅस दुर्घटनेच्या परिणामांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालील पैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दात टीपा लिहा. [10]

अ) शाश्वत/चिरंतन विकास

ब) ध्वनी प्रदुषण

क) समुचित तंत्रज्ञान

ड) पश्चिम घाट बचाव आंदोलन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3504

[Total No. of Pages : 4

[5107] - 3006

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY

SO - 12 : Urban Sociology (Optional Paper)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following within 250 words. **[10]**

- a) Discuss house wirth's contribution to urban sociology.
- b) Write an essay on development of urban sociology in India.

Q2) Answer any one of the following within 250 words. **[10]**

- a) Examine the issues related to urban environment with reference to urban transport and water crisis.
- b) Evaluate manuel castells theory of urban studies.

Q3) Answer any one of the following within 250 words. **[10]**

- a) Discuss the reasons for increased migration in the context of globalization.
- b) Examine caste and class inequalities in cities in India.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following within 250 words.. **[10]**

- a) Discuss urban culture of India with reference to increasing consumerism.
- b) Examine role of NGOs and social movements in urban governance.

Q5) Write notes on any two of the following within 100 words each. **[10]**

- a) concept of urbanism
- b) Features of Global city
- c) Planning agencies and urban governance
- d) Nature of rural urban fringe

Total No. of Questions : 5]

P3504

[5107] - 3006

M.A. (Part - II) (Semester - III)

SOCIOLOGY

SO - 12 : Urban Sociology (Optional Paper)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) नागरी समाजशास्त्रामधील लुई बर्थ यांच्या योगदानाची चर्चा करा.
ब) नागरी समाजशास्त्राच्या भारतातील विकासावर निबंध लिहा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) नागरी वाहतूक आणि पाण्याचे संकट यांचे संदर्भ घेऊन नागरी पर्यावरणाशी संबंधित प्रश्नांचे परीक्षण करा.
ब) नागरी अभ्यासातील मॅन्युएल कॅस्टल्स यांच्या सिद्धांताचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) जागतिकीकरणाच्या संदर्भात वाढत्या स्थलांतराच्या कारणांची चर्चा करा.
ब) भारतातील शहरांमधील जातीय आणि वर्गीय विषमतांचे परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) वाढत्या उपभोक्तावादाच्या संदर्भात भारतातील नागरी संस्कृतीची चर्चा करा.
- ब) नागरी शासन/कारभारामध्ये (goverance) बिगर शासकीय संस्था व सामाजिक चळवळी यांच्या भूमिकांचे परीक्षण करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

- अ) नगरवादाची संकल्पना
- ब) जागतिक शहराची वैशिष्ट्ये
- क) नागरी शासन/कारभार आणि नियोजन समित्या
- ड) ग्रामीण-नागरी सीमेचे/हद्दीचे (Fringe) स्वरूप.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3505

[Total No. of Pages : 4

[5107]-4001

M.A. (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SC - 07 : Sociology of Globalization (Compulsory Paper)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Define Globalization. State the historical phases of Globalization.
- b) State the characteristics of Globalization.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss Wallerstein's theory of globalization as world social system
- b) Differentiate imperialism and Colonialism. How globalization is close to neo-imperialism?

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Discuss the environmental issues posed by Globalization.
- b) How did the Bretton Woods System shaped the Globalization process?

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) Discuss the role of Civil Society in resisting Globalization.
- b) Emerging inequalities is a challenge posed by Globalization. Discuss.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words: [10]

- a) Development
- b) Digital Divide in Globalization
- c) Globalization and Diaspora
- d) World is Flat

Total No. of Questions : 5]

P3505

[5107]-4001

M.A. (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SC - 07 : Sociology of Globalization (Compulsory Paper)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जागतिकीकरणाची व्याख्या करा. जागतिकीकरणाच्या ऐतिहासिक अवस्था स्पष्ट करा.
ब) जागतिकीकरणाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) वॉलरस्टीन यांच्या जागतिकीकरणाच्या जागतिक व्यवस्था सिद्धांताची चर्चा करा.
ब) साम्राज्यवाद आणि वसाहतवाद यांच्यातील फरक सांगा. जागतिकीकरण हे नवसाम्राज्यवादाच्या कसे जवळचे आहे.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जागतिकीकरणाने निर्माण केलेल्या पर्यावरणाच्या प्रश्नांची चर्चा करा.
ब) ब्रेटन वूड्स व्यवस्थेने जागतिकीकरणाचा प्रक्रीयेला कसा आकार दिला आहे?

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जागतिकीकरणाच्या विरोधातील नागरी समाज संघटनेच्या भूमिकांची चर्चा करा.
- ब) नव्याने निर्माण होणाऱ्या विषमता हे जागतिकीकरणाने निर्माण केलेले आव्हान आहे. चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

- अ) विकास
- ब) जागतिकीकरणातील संगणकीय विषमता
- क) जागतिकीकरण आणि परदेशस्थ नागरिक
- ड) जग सपाट आहे.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3506

[Total No. of Pages : 4

[5107]-4002

M.A. (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SC - 08 : Contemporary Social Theories

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Elaborate on the critique of positivism by C.W. mills.
- b) Explain Gidden's theory of structuration.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) State the contribution of frankfurt school to neo-marxism.
- b) Explain althusser's theory of ideology.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words: **[10]**

- a) Explain foucault's views on power and knowledge.
- b) Discuss derrida's contribution to post-structuralism.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words: [10]

- a) State Gouldner's views on critique of positivism.
- b) Discuss Baudrillard's contribution to contemporary sociological theory.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words: [10]

- a) Gramsci's concept of hegemony.
- b) Concept of post modernism (Jameson)
- c) Habitus and field (Bourdieu)
- d) Lifeworld and system (Habermas)

Total No. of Questions : 5]

P3506

[5107]-4002

M.A. (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SC - 08 : Contemporary Social Theories

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) सी.डब्ल्यू. मिल्स यांनी केलेली प्रत्यक्षवादावरील टीका विशद करा.
ब) गिडन्स यांचा संरचनाकरम सिध्दांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) फ्रँकफर्ट संप्रदायाचे नवमाक्सवादाला असलेले योगदान सांगा.
ब) अल्थुझर यांचा विचारप्रणालीचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) फूको यांचे सत्ता व ज्ञानविषयक विचार स्पष्ट करा.
ब) डेरिडा यांच्या उत्तर-संरचनावादाला असलेल्या योगदानाची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) गोल्डनर यांचे प्रत्यक्षवादावरील टीकात्मक विचार सांगा.

ब) बॉड्रीलार्ड यांच्या समकालीन समाजशास्त्रीय सिद्धांताला असलेल्या योगदानाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

अ) ग्रामसी यांची अधिसत्तेची संकल्पना

ब) उत्तर आधुनिकतेची संकल्पना (जेम्सन)

क) सवयी आणि क्षेत्र (बोदर्यु)

ड) जीवजगत् आणि व्यवस्था (हेबरमास)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3507

[Total No. of Pages : 4

[5107]-4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SO - 13 : Sociology of Social Work

(2013 Pattern) (Optional Paper)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following within 250 words: **[10]**

- a) Explain the importance of social work in India.
- b) Evaluate the 'development and welfare' approach to social work.

Q2) Answer any one of the following within 250 words: **[10]**

- a) State the features of social group work method of social work.
- b) Evaluate the social work in India with reference to correctional work.

Q3) Answer any one of the following within 250 words: **[10]**

- a) Explain the concept of Corporate Social Responsibilities and its significance for social work.
- b) Elucidate history of social work in India.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following within 250 words: **[10]**

- a) Examine social work in the field of families in India.
- b) Discuss principal tenets of Rights based approach to social work.

Q5) Write any two short notes on the following in 100 words: **[10]**

- a) Concept of advocacy
- b) Empowerment approach to social work
- c) Meaning of social exclusion
- d) Social work with people of special needs

Total No. of Questions : 5]

P3507

[5107]-4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SO - 13 : Sociology of Social Work

(2013 Pattern) (Optional Paper)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) भारतातील समाज कार्यांचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) समाजकार्यांच्या 'विकास' आणि 'कल्याणकारी' दृष्टिकोनाचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) समाज कार्यांच्या सामाजिक गट कार्य पध्दतीची वैशिष्ट्ये सांगा.
ब) सुधारणात्मक कार्यांच्या संदर्भात भारतातील समाज कार्यांचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीची संकल्पना स्पष्ट करून समाज कार्यांसाठी तिचे महत्व सांगा.
ब) भारतातील समाज कार्यांचा इतिहास विशद करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) भारतातील कुटुंबांच्या क्षेत्रातील समाज कार्याचे परीक्षण करा.
- ब) समाज कार्याच्या हक्काधारित दृष्टीकोनाच्या प्रमुख तत्वांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

- अ) जन वकालत संकल्पना
- ब) समाज कार्याचा सक्षमीकरण दृष्टीकोन
- क) सामाजिक वर्जिततेचा अर्थ
- ड) विशेष गरजा असलेल्या लोकांबरोबरील समाज कार्य

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3508

[Total No. of Pages : 4

[5107]-4004

M.A. (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SO-14 : Human Rights and Social Justice

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Elucidate the relevance and application of social justice in globalized society
- b) Discuss the different forms of Human Rights

Q2) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Write an essay on the rights of the prisoners
- b) Examine Human Rights from the third world perspective

Q3) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Critically examine the issue of social justice in the context of tribal society in India
- b) Explain the occupational rights of women in India

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Discuss various theories of Human Rights
- b) Explain the types of social justice

Q5) Write short notes on any two in 100 words. **[10]**

- a) Right to information
- b) Rights of children
- c) Civil society organization
- d) Environmental rights

Total No. of Questions : 5]

P3508

[5107]-4004

M.A. (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SO - 14 : Human Rights and Social Justice

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) वैश्विक समाजामध्ये सामाजिक न्यायाचे महत्व आणि अंमलबजावणी विशद करा.
ब) मानवी हक्कांच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) कैद्यांच्या अधिकारांवर निबंध लिहा.
ब) तिसऱ्या जगाच्या दृष्टिकोनातून मानवी हक्कांचे परीक्षण करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) भारतातील आदिवासी समाजाच्या संदर्भात सामाजिक न्यायाच्या प्रश्नांचे चिकित्सक परीक्षण करा.
ब) भारतातील महिलांचे व्यावसायिक हक्क स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा.

[10]

अ) मानवी हक्कांच्या विविध सिध्दांतांची चर्चा करा.

ब) सामाजिक न्यायाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर 100 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

अ) माहितीचा अधिकार

ब) बालकांचे अधिकार

क) नागरी समाज संघटना

ड) पर्यावरण अधिकार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3509

[Total No. of Pages : 4

[5107]-4005

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

SOCIOLOGY (Optional)

SO - 15 : Ethnicity in India

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Discuss various perspectives on ethnicity.
- b) Examine the relation between caste and ethnicity.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Examine the representation of ethnic groups in Hindi cinema.
- b) Discuss ethnic representation of various groups in television serials.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Explain the case of Punjab as an obstacle in the process of nation building.
- b) Explain how subnational movements challenged national unity in India.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Describe the features of nationalism in west.
- b) Explain concept of nation-state.

Q5) Write any two short notes in 100 words each. **[10]**

- a) Relationship between gender and ethnicity
- b) Concept of pluralism
- c) Issues involved in the separatist movement of Jharkhand.
- d) Language problem in India.

Total No. of Questions : 5]

P3509

[5107]-4005

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

SOCIOLOGY (Optional Paper)

SO - 15 : Ethnicity in India

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) वांशिकतेवरील विविध दृष्टीकोनांची चर्चा करा.
ब) जात आणि वांशिकता यांमधील संबंधांचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) हिंदी चित्रपटांमधील वांशिक गटांच्या सादरीकरणाचे परीक्षण करा.
ब) दूरदर्शन मालिकांमधील विविध समूहांच्या प्रतिनिधीत्वाची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) राष्ट्रबांधणीच्या प्रक्रियेत अडथळा म्हणून पंजाबचे उदाहरण स्पष्ट करा.
ब) भारतातील राष्ट्रीय ऐक्याला उपराष्ट्रवादी चळवळी कसे आव्हान देतात हे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) पाश्चिमात्य देशातील राष्ट्रवादाच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

ब) राष्ट्र राज्याची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

अ) लिंगभाव आणि वांशिकता यांच्यातील संबंध

ब) बहुलतावादाची संकल्पना

क) झारखंडच्या अलगतावादी चळवळीमधील महत्वाचे मुद्दे

ड) भारतातील भाषेची समस्या

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3510

[Total No. of Pages : 4

[5107]-4006

M.A. (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SO - 16 : Sociology Of Crime

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Define crime. Discuss on classification of crime.
- b) Explain meaning and features of organized crime.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Discuss on the caser lombroso's organic deficiency theory of crime.
- b) Discribe on the Alternat imprisonment in India.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Explain the victimological perspective of crime.
- b) Elaborate the crime against women in India.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words. [10]

- a) Write an essay on Tihar Jail model.
- b) What is white collar crime? Explain causes of white collar crime.

Q5) Write short notes on any two of the following with in 100 words each.[10]

- a) Significance of correction
- b) Terrorism
- c) Cyber crime
- d) Demonology

Total No. of Questions : 5]

P3510

[5107]-4006

M.A (Semester - IV)

SOCIOLOGY

SO - 16 : Sociology of Crime

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) गुन्ह्याची व्याख्या द्या. गुन्ह्याच्या वर्गीकरणावर चर्चा करा.
ब) संघटीत गुन्ह्याचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) कैसर लॉम्बोसोच्या गुन्ह्याचा जैविक न्युनता सिद्धांतावर चर्चा करा.
ब) भारतातील पर्यायी तुरुंगवास याचे विवरण करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) गुन्ह्याचा बळीशास्त्रीय दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
ब) भारतातील स्त्रियांविरोधी गुन्ह्यांचे विवरण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) तिहार जेल प्रारुपावर निबंध लिहा.

ब) पांढर पेशीय गुन्हा म्हणजे काय? पांढर पेशीय गुन्ह्याचे कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

अ) सुधारणेचे महत्व.

ब) दहशतवाद.

क) संगणकीय गुन्हे.

ड) पिशाचशास्त्रीय गुन्हा.

